

DR. AMBEDKAR COLLEGE, DEEKSHABHOOMI, NAGPUR

DEPARTMENT OF ECONOMICS

TITLE OF THE PROGRAMME: CERTIFICATE COURSE IN NEW BANKING SERVICES
& FINANCIAL LITERACY (नवीन बँकिंग सेवा आणि आर्थिक साक्षरता)

DURATION: 03/10/2024- 22/10/2024 - 30 CLOCK HOURS

NUMBER OF PARTICIPANTS: 86

डॉ. आंबेडकर कॉलेज दीक्षाभूमी, नागपूर

अर्थशास्त्र विभाग

सूचना

दिनांक:- ०१/१०/२०२४

महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांना कळविण्यात येते की, दि. ३ ऑक्टोबर २०२४ रोजी, सकाळी १०.०० वाजता, रूम नंबर १ मध्ये 'नवीन बँकिंग सेवा आणि आर्थिक साक्षरता' या विषयावर प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम आयोजित केला आहे. कार्यक्रमाला सर्व विद्यार्थ्यांची Attendance घेण्यात येईल. तरी सर्व विद्यार्थ्यांनी कार्यक्रमाला उपस्थित राहणे अनिवार्य आहे.

**DR. AMBEDKAR COLLEGE
DEEKSHABHOOMI NAGPUR**

DEPARTMENT OF ECONOMICS

CERTIFICATE COURSE

**NEW BANKING SERVICES AND
FINANCIAL LITERACY**

GUEST
SANTOSH RAMGIRWAR
DIRECTOR OF MAHABANK RURAL SELF
EMPLOYMENT TRAINING INSTITUTE, NAGPUR

PRINCIPAL
DR. MRS. B.A. MEHERE
DR. AMBEDKAR COLLEGE DEEKSHABHOOMI
NAGPUR

3 OCT 2024 | 10.00 AM | SEMINAR HALL

INCHARGE
MS. PRIYA WANKHEDE - 9421433644
DR. RAJENDRA TAMBE - 7798887405

अर्थशास्त्र विभागाने 30 तासांचा नवीन बँकिंग सेवा आणि आर्थिक साक्षरता (New Banking Services and Financial Literacy) हा प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम आयोजित केला होता. या अभ्यासक्रमाचा उद्देश विद्यार्थ्यांना बँकिंग आणि वित्तीय सेवेचा तसेच बँकिंग तंत्रज्ञानाचा परिचय करून देणे, उच्चशिक्षित प्रशिक्षकांमार्फत विद्यार्थ्यांना ज्ञान देणे हा होता. हा अभ्यासक्रम प्रा. प्रिया वानखेडे आणि डॉ. राजेंद्र तांबे यांनी तयार केला. विद्यार्थ्यांना बँकिंग सेवा आणि आर्थिक साक्षरता यांचे ज्ञान तसेच कौशल्य वाढविण्यासाठी महाविद्यालयातील सर्व शाखांमधील छानशी विद्यार्थ्यांची 86 विद्यार्थ्यांची नोंदणी प्राप्त झाली.

या अभ्यासक्रमामध्ये बँकिंग आणि वित्तीय साक्षरतेचा परिचय, भारतातील बँकांचे प्रकार, डिजिटल बँकिंग सेवा, नवीन आणि उद्योगमुख बँकिंग तंत्रज्ञान, आर्थिक उत्पादनांचा परिचय, आर्थिक समावेशनाचे सरकारी उपक्रम आणि नवशिक्यांसाठी गुंतवणूक पर्याय, ग्राहक हक्क आणि आर्थिक योजना हे मुद्दे सविस्तरपणे मांडण्यात आले.

कोर्सचे उद्घाटन 3 ऑक्टोबर 2024 रोजी डॉ. श्रीमती. बी.ए. मेहरे (प्राचार्या डॉ. आंबेडकर कॉलेज दिक्षाभूमी नागपूर) यांच्या हस्ते झाले. उद्घाटनाला प्रमुख वक्ते संतोष रामगीरवार (डायरेक्टर महाबँक, रुरल सेल्फ एम्प्लॉयमेंट ट्रेनिंग इन्स्टिट्यूट, नागपूर) हे उपस्थित होते. तसेच डॉ. शैलेश बहादुरे (उपप्राचार्य व विभागप्रमुख, इंग्रजी विभाग), तसेच इतर विभागातील प्राध्यापक उपस्थित होते. प्रमुख वक्ते यांनी मार्गदर्शन करत असताना त्यांच्या संबोधनात बँकांची निर्मिती, बँकेचे महत्व, फायदे तसेच भारतातील बँकिंग क्षेत्राचा आढावा घेतला. तसेच आर्थिक साक्षरतेचे महत्व सांगितले. बँकांच्या बचत, गुंतवणूक, कर्ज आणि व्याजदर याबद्दल महत्वाचे मार्गदर्शन केले. व्यावसायिक बँका, सहकारी बँका आणि पेमेंट बँका यांची कार्ये समजावून भारतीय रिझर्व बँक(RBI) ची भूमिका सांगितली. सार्वजनिक बँका आणि खाजगी क्षेत्रातील बँका यातील फरक तसेच विद्यार्थ्यांना समजावून सांगताना उदाहरणे देऊन स्पष्ट केले. आजच्या स्पर्धेच्या युगामध्ये बँकिंग सेवेचे महत्त्व सांगताना बँकेच्या नोकऱ्या मिळविण्यासाठी मार्गदर्शन केले. अर्थशास्त्र विषयाचे अध्यापन केल्याने चांगल्या नोकरीच्या संधीसाठीच दरवाजे उघडत नाही तर करिअरच्या प्रगतीसाठी तसेच इतर क्षेत्रात देखील करिअर करण्यास मदत मिळते. सध्याच्या परिस्थितीमध्ये बँकेच्या नोकऱ्या मिळविण्यासाठी अर्थशास्त्र विषयाचे मोठे योगदान आहे. डॉ. शैलेश बहादुरे सरांनी बँकिंग अभ्यासक्रम तसेच नोकरीच्या संधी यासाठी आवश्यक असलेल्या संपूर्ण तयारीबद्दल मार्गदर्शन केले. तसेच प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम समन्वयकांचे अभिनंदन केले. विद्यार्थ्यांच्या व्यापक हितासाठी सक्रिय असल्याबद्दल धन्यवाद केले.

प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम तयार केलेल्या आणि पुरेशा अभ्यासक्रमानुसार 30 तासांसाठी वेगवेगळी सत्रे घेण्यात आली. प्रात्यक्षिक सत्रांसाठी जागा उपलब्ध करून देण्यात आली होती जिथे विद्यार्थ्यांनी मोठ्या उत्साहाने भाग घेतला. काही अभ्यासक्रमादरम्यान श्रवण आणि वाचन कौशल्यावर ऑडिओ व्हिडिओ सत्र आयोजित करण्यात आले होते. प्राचार्या मॅडमने सुद्धा विद्यार्थ्यांचे तसेच समन्वयकांचे अभिनंदन केले.

दुसऱ्या दिवशी आणि तिसऱ्या दिवशी डिजिटल बँकिंग सेवा, नवीन आणि उदयोन्मुख बँकिंग तंत्रज्ञान याबद्दल मार्गदर्शन केले. यावेळी प्रमुख वक्ते म्हणून डॉ. हितेश डडमल (सहाय्यक प्राध्यापक राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर) हे उपस्थित होते.त्यांनी आपल्या मार्गदर्शनामध्ये इंटरनेट बँकिंग आणि मोबाईल बँकिंग; युनिफाईड पेमेंट्स इंटरफेस (UPI) आणि ई-वॉलेट; डिजिटल व्यवहारांची वैशिष्ट्ये: सुरक्षा, सुविधा आणि आव्हाने;ब्लॉकचैन तंत्रज्ञान आणि बँकिंगमध्ये त्यांचा वापर ग्राहक सेवेमध्ये कृत्रिम बुद्धिमत्ता(AI) आणि मशीन लर्निंग;बँकिंगमध्ये बायोमेट्रिक प्रमाणीकरण आणि सायबर सुरक्षा याबद्दल मार्गदर्शन केले तसेच प्रोजेक्टरच्या माध्यमातून पीपीटी प्रेझेंटेशन केले.

अभ्यासक्रमाच्या चौथ्या, पाचव्या आणि सहाव्या दिवशी आर्थिक उत्पादनांचा परिचय याबद्दल सविस्तर चर्चा करण्यात आली, यावेळी प्रमुख वक्ते म्हणून लिलेश मेथ्राम (बँक ऑफ इंडिया चे मॅनेजर) यांनी ऑनलाइन झूम मीटिंग द्वारे मार्गदर्शन केले. त्यांनी आपल्या मार्गदर्शनामध्ये बचत खाते, मुदत ठेवी, आवर्ती ठेवी; कर्ज: वैयक्तिक, गृह आणि वाहन कर्ज; विमा उत्पादने: जीवन, आरोग्य आणि सामान्य विमा; क्रेडिट आणि डेबिट कार्ड मधील फरक; कार्ड सुरक्षा: पिन, ओटीपी आणि सुरक्षित व्यवहार; वैयक्तिक वित्तमध्ये क्रेडिट स्कोर ची भूमिका याबद्दल सविस्तर माहिती दिली. आणि पीपीटी प्रेझेंटेशन द्वारे अधिक सविस्तर माहिती आणि मुद्दे स्पष्ट केले.

त्याचप्रमाणे अभ्यासक्रमाच्या मार्गदर्शनामध्ये आर्थिक समावेशनाची सरकारी उपक्रम आणि नवशिक्यांसाठी गुंतवणूक पर्याय याबद्दल प्रा. प्रिया वानखेडे यांनी मार्गदर्शन केले. ग्राहक हक्क आणि आर्थिक योजना याविषयी डॉ. राजेंद्र तांबे यांनी मोलाचे मार्गदर्शन दिले. याचदरम्यान एक बँकिंग व्हिजिट आयोजित केली होती. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना बँकेची ओळख तसेच बँकेची कार्य कशाप्रकारे चालतात याबद्दल प्रात्यक्षिक मिळाली.

अशाप्रकारे हा कार्यक्रम पंधरा दिवसांसाठी आयोजित केला होता त्याचप्रमाणे अभ्यासक्रमाचे शिक्षण आणि परिणामांचे मूल्यांकन करण्यासाठी अभ्यासक्रमाच्या शेवटी औपचारिक लेखी परीक्षा घेण्यात आली. परीक्षा आणि परीक्षेचे मूल्यांकन ऑनलाईन पद्धतीने झाले. परीक्षेला 86 विद्यार्थ्यांचा सहभाग होता.

प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमाचा समापन कार्यक्रम 19 ऑक्टोबर 2024 रोजी संपूर्ण विद्यार्थ्यांनी आखला होता आणि आयोजित केला होता. ज्यामध्ये विद्यार्थ्यांनी अभ्यासक्रमावर आपल्या प्रतिक्रिया सादर केल्या. प्रणाली लाडे (B.A. First sem), अभिषेक भुते (B.A. IIIrd sem), हर्षित बालादरे (B.A. First sem), ओम बडगे (B.A. First sem), अनुश्री चौरै (B.A. IIIrd sem) या विद्यार्थ्यांनी आपल्या प्रतिक्रिया दिल्या.

22 ऑक्टोबर या दिवशी प्रमाणपत्र वाटपाचा कार्यक्रम आयोजित केला होता यामध्ये प्राचार्या डॉ. श्रीमती बी ए मेरे यांच्या हस्ते उत्कृष्ट त्याचे प्रमाणपत्र सहभागी विद्यार्थ्यांना देण्यात आले. या कार्यक्रमाला डॉ. शैलेश बहादुरे, डॉ. राजेंद्र तांबे आणि प्रा. प्रिया वानखेडे हे उपस्थित होते.

Students Attendance

DEPARTMENT OF Economics :Certificate Course NEW BANKING SERVICES AND FINANCIAL LITERACY

[illegible]

DEPARTMENT OF Economics :Certificate Course NEW BANKING SERVICES AND FINANCIAL LITERACY

[illegible]

Dr. Ambedkar College Deekshabhoomi, Nagpur.

DEPARTMENT OF Economics :Certificate Course NEW BANKING SERVICES AND FINANCIAL LITERACY

Name of Student	03/10	04/10	05/10	06/10	07/10	08/10	09/10	10/10	16/10	17/10	18/10	19/10	20/10	21/10	22/10
37) Sadhana D. Chichkhele	Sadhana	Sadhana	Sadhana	Sadhana	Sadhana	Sadhana	Sadhana	Sadhana	Sadhana	Sadhana	Sadhana	Sadhana	Sadhana	Sadhana	Sadhana
38) Isha Khandavde	Isha				Isha	Isha	Isha								
39) Tejas R. Kumbhar	Tejas				Tejas	Tejas	Tejas								
40) Chanchal R. Lonare	Chanchal														
41) Kalyani R. Chumkhar	Kalyani	Kalyani	Kalyani	Kalyani	Kalyani	Kalyani	Kalyani	Kalyani	Kalyani	Kalyani	Kalyani	Kalyani	Kalyani	Kalyani	Kalyani
42) Shreyas Y. Shamphurkar	Shreyas	Shreyas	Shreyas	Shreyas	Shreyas	Shreyas	Shreyas	Shreyas	Shreyas	Shreyas	Shreyas	Shreyas	Shreyas	Shreyas	Shreyas
43) Ishwari A. Nandeshwar	Ishwari														
44) Pradnya S. Borkar	Pradnya														
45) Mitali N. Ramtekar	Mitali														
46) Trunali B. Akey	Trunali														
47) Pratik T. Panchbhari	Pratik														
48) Anup S. Ganjewale	Anup														
49) Sanjay S. Doolkar	Sanjay														
50) Pranav S. Sarode	Pranav														
51) Prajwal S. Soge	Prajwal														
52) Prajwal D. Jyore	Prajwal														
53) Prerna D. Wankhede	Prerna	Prerna	Prerna	Prerna	Prerna	Prerna	Prerna	Prerna	Prerna	Prerna	Prerna	Prerna	Prerna	Prerna	Prerna
54) Snehal A. Tembhare	Snehal	Snehal													

5

Dr. Ambedkar College Deekshabhoomi, Nagpur.

DEPARTMENT OF Economics :Certificate Course NEW BANKING SERVICES AND FINANCIAL LITERACY

Name of Student	03/10	04/10	05/10	06/10	07/10	08/10	09/10	10/10	16/10	17/10	18/10	19/10	20/10	21/10	22/10
55) Poojali B. Lade	Poojali	Poojali	Poojali	Poojali	Poojali	Poojali	Poojali	Poojali	Poojali	Poojali	Poojali	Poojali	Poojali	Poojali	Poojali
56) Om A. Badge	Om														
57) Yash M. Gaikwad	Yash														
58) Parvati R. Kumbhar	Parvati	Parvati	Parvati	Parvati	Parvati	Parvati	Parvati	Parvati	Parvati	Parvati	Parvati	Parvati	Parvati	Parvati	Parvati
59) Arjun S. Sankar	Arjun														
60) Anush H. Meshram	Anush	Anush	Anush	Anush	Anush	Anush	Anush	Anush	Anush	Anush	Anush	Anush	Anush	Anush	Anush
61) Khushboo P. Deshbhaskar	Khushboo	Khushboo	Khushboo	Khushboo	Khushboo	Khushboo	Khushboo	Khushboo	Khushboo	Khushboo	Khushboo	Khushboo	Khushboo	Khushboo	Khushboo
62) Shubham S. Tembhare	Shubham	Shubham	Shubham	Shubham	Shubham	Shubham	Shubham	Shubham	Shubham	Shubham	Shubham	Shubham	Shubham	Shubham	Shubham
63) Anand S. Das	Anand	Anand	Anand	Anand	Anand	Anand	Anand	Anand	Anand	Anand	Anand	Anand	Anand	Anand	Anand
64) Ashwini Nandeshwar	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini	Ashwini
65) Manu Ramteke	Manu	Manu	Manu	Manu	Manu	Manu	Manu	Manu	Manu	Manu	Manu	Manu	Manu	Manu	Manu
66) Kashish Shendre	Kashish	Kashish	Kashish	Kashish	Kashish	Kashish	Kashish	Kashish	Kashish	Kashish	Kashish	Kashish	Kashish	Kashish	Kashish
67) Nikhil Shirao	Nikhil	Nikhil	Nikhil	Nikhil	Nikhil	Nikhil	Nikhil	Nikhil	Nikhil	Nikhil	Nikhil	Nikhil	Nikhil	Nikhil	Nikhil
68) Pawan Uadhave	Pawan	Pawan	Pawan	Pawan	Pawan	Pawan	Pawan	Pawan	Pawan	Pawan	Pawan	Pawan	Pawan	Pawan	Pawan
69) Govind Surti	Govind	Govind	Govind	Govind	Govind	Govind	Govind	Govind	Govind	Govind	Govind	Govind	Govind	Govind	Govind
70) Piyush C. Gaikwad	Piyush	Piyush	Piyush	Piyush	Piyush	Piyush	Piyush	Piyush	Piyush	Piyush	Piyush	Piyush	Piyush	Piyush	Piyush
71) Tanmay V. Chavre	Tanmay	Tanmay	Tanmay	Tanmay	Tanmay	Tanmay	Tanmay	Tanmay	Tanmay	Tanmay	Tanmay	Tanmay	Tanmay	Tanmay	Tanmay
72) Khushi K. Shinde	Khushi	Khushi	Khushi	Khushi	Khushi	Khushi	Khushi	Khushi	Khushi	Khushi	Khushi	Khushi	Khushi	Khushi	Khushi
73) Gopal P. Khanel	Gopal	Gopal	Gopal	Gopal	Gopal	Gopal	Gopal	Gopal	Gopal	Gopal	Gopal	Gopal	Gopal	Gopal	Gopal
74) Megharaj M. Kothewar	Megharaj	Megharaj	Megharaj	Megharaj	Megharaj	Megharaj	Megharaj	Megharaj	Megharaj	Megharaj	Megharaj	Megharaj	Megharaj	Megharaj	Megharaj
75) Divesh K. Bramhankar	Divesh	Divesh	Divesh	Divesh	Divesh	Divesh	Divesh	Divesh	Divesh	Divesh	Divesh	Divesh	Divesh	Divesh	Divesh
76) Samiksha R. Matkar	Samiksha	Samiksha	Samiksha	Samiksha	Samiksha	Samiksha	Samiksha	Samiksha	Samiksha	Samiksha	Samiksha	Samiksha	Samiksha	Samiksha	Samiksha

Students Feedback form

Dr. Ambedkar College Deekshabhoomi, Nagpur.
DEPARTMENT OF ECONOMICS :
Certificate Course: NEW BANKING SERVICES AND FINANCIAL LITERACY

Feedback Form

Session Title: New Banking Services and Financial Literacy Date: 18-Oct-2024

Please rate the following aspects of the session on a scale of 1 (Excellent) to 5 (Poor):

- Content of the Course:**
How relevant and informative did you find the content?
☐ 1 ☐ 2 ☒ 3 ☐ 4 ☐ 5
- Clarity of Teaching:**
Was the material presented clearly and in an engaging manner?
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☒ 4 ☐ 5
- Resources and Materials Provided:**
Were the resources (handouts, presentations, etc.) helpful?
☐ 1 ☐ 2 ☒ 3 ☐ 4 ☐ 5
- Use of Banking/Financial Vocabulary:**
Did the course help you understand key banking terms and financial vocabulary?
☐ 1 ☐ 2 ☒ 3 ☐ 4 ☐ 5
- Practical Application:**
How well did the course prepare you for applying the knowledge in real-life banking scenarios?
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☒ 4 ☐ 5
- Overall Experience:**
How satisfied were you with the overall session experience?
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☒ 4 ☐ 5

Additional Comments/Suggestions:

हा दहा दिवसाचा कोर्स खूप चांगला आणि सोप्या भाषेत होता. या कोर्सचा मला खूप फायदा झाला आणि मला अधिकाराने समजून आला. Name and signature of student
Ramini Phorram Kunre Domin
पाठन मंडळ.

Dr. Ambedkar College Deekshabhoomi, Nagpur.
DEPARTMENT OF ECONOMICS :
Certificate Course: NEW BANKING SERVICES AND FINANCIAL LITERACY

Feedback Form

Session Title: New Banking Services Date: 19/10/2024

Please rate the following aspects of the session on a scale of 1 (Excellent) to 5 (Poor):

- Content of the Course:**
How relevant and informative did you find the content?
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☒ 5
- Clarity of Teaching:**
Was the material presented clearly and in an engaging manner?
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☒ 4 ☐ 5
- Resources and Materials Provided:**
Were the resources (handouts, presentations, etc.) helpful?
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☒ 4 ☐ 5
- Use of Banking/Financial Vocabulary:**
Did the course help you understand key banking terms and financial vocabulary?
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☒ 5
- Practical Application:**
How well did the course prepare you for applying the knowledge in real-life banking scenarios?
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☒ 4 ☐ 5
- Overall Experience:**
How satisfied were you with the overall session experience?
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☒ 5

Additional Comments/Suggestions:

नवीन बँकिंग सेवा आणि आर्थिक साक्षरता हा प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम आम्हाला खूप लाभदायी ठरला व आम्हाला नवीन सेवा व मदत माहीती मिळाली.

Name and signature of student

Rupam Jemarekhan Kharlamkhale
R Kharlamkhale

Certificate Course Economics Test Paper

https://docs.google.com/forms/d/1z5eiDiUAYN0W_Rk-5nJPMQRBBQ8vWwOXDKRThBVxcOI/edit?chromeless=1

DR. AMBEDKAR COLLEGE
DEEKSHABHOOMI, NAGPUR

CERTIFICATE OF ACHIEVEMENT

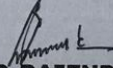
This certificate is presented to

_____ OF _____

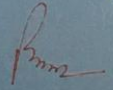
FOR SUCCESSFULLY COMPLETING CERTIFICATE COURSE IN
NEW BANKING SERVICES AND FINANCIAL LITERACY
CONDUCTED BY DEPARTMENT OF ECONOMICS.

DURATION OF THE COURSE: 03-10-2024 TO 22-10-2024 (30 CLOCK HOURS)

MR. RAJENDRA TAMBE
Instructor

MS. PRIYA WANKHEDE
Instructor

DR. MRS. B. A. MEHERE
PRINCIPAL